

DECIZIE

01 martie 2021

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

DIACONU Iurie
CATAN Liliana
GUZUN Ion
BOICO Victor
TOMA Nadejda

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul PRISACARI Lilia prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 octombrie 2020, în cauza penală privind-o pe

ȘARCHEVICI Victoria XXXXX, născută la
XXXXX, originară și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.03.2016 – 30.06.2017;

Instanța de apel: 14.12.2017 – 01.10.2020;

Instanța de recurs: 29.12.2020 – 01.03.2021.

Asupra recursului ordinar Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești, din 30 iunie 2017, ȘARCHEVICI Victoria a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 89 Cod Penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) și condamnată la închisoare pe un termen de 15 ani, în penitenciar de tip închis, pentru femei.

A fost soluționată chestiunea corpurilor delictive.

1.1. Prima instanță a constatat că:

În fapt, ȘARCHEVICI Victoria în noaptea de 15 spre 16 octombrie 2002, aflându-se în gospodăria proprie din XXXXX, din cauza relațiilor ostile preexistente, intenționat, cu scopul de a-l omorî, i-a aplicat concubinului său BARARI Veaceslav câteva lovituri cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și cu toporul în regiunea cutiei craniene, cauzându-i leziuni corporale, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 81 din 08 noiembrie 2002, sunt calificate drept grave, periculoase pentru viață sub formă de traumă cranio-cerebrală deschisă, cu fractură înfundată a regiunii fronto-temporale și faciale pe dreapta cu lezarea creierului și un hematom subdural, trei răni înțepat-tăiate pe piept în stângă la nivel intercostal 4-5, linia medie-claviculară, penetrantă în cavitatea toracală, cu lezarea septului interventricular fără pătrundere în cavitățile inimii și două răni situate pe partea dreaptă a pieptului de același caracter la nivelul intercostal 4-5 și rebordul costal între liniile axilare anterioare și medio-claviculară, penetrantă în cavitatea toracică fără lezarea organelor interne.

În drept, acțiunile inculpatei, prin prisma prevederilor art. 10 Cod penal (redacția anului 2003 cu modificările ulterioare), cad sub incidența prevederilor art. 89 Cod Penal

(redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) – *omorul premeditat săvârșit fără circumstanțe agravante, arătate în articolul 88 Cod Penal.*

Nerecunoașterea vinei a fost apreciată ca fiind făcută în scopul exercitării libertății la autoincriminare și că dubiul judiciar a fost înlăturat prin probele administrate de acuzare, acestea fiind pertinente, concludente, utile și veridice și coroborând în ansamblu.

La individualizarea pedepsei au fost invocate prevederile art. art. 7, 70, 75-77 Cod penal și reieșind din caracteristica negativă, tragerea anterioară la răspundere penală pentru săvârșirea unor infracțiuni analogice, comportamentul inculpatei la urmărirea penală și pe parcursul judecării cauzei penale, s-a considerat că Șarhevici Victoria prezintă pericol pentru societate și corectarea și reeducarea ei poate avea loc numai prin aplicarea pedepsei cu închisoare.

2. Nefiind de acord cu sentința, apel a declarat inculpata invocând că:

- judecarea în prima instanță a avut loc în lipsa sa, nefiind înștiințată despre ședințele de judecată petrecute;

- nu a făcut cunoștință cu corpurile delictive;

- vinovăția nu a fost dovedită;

- nu a fost audiată la urmărirea penală sau în instanța de judecată;

- expertul nu a probat concluzia expertizei petrecute;

- nu i-a fost acordat avocat;

- a primit copia sentinței la 23.11.2017 în lipsa avocatului;

- consideră că putea să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă. Are familie și loc de trai și dorește să-și educe copilul la libertate. Nu este periculoasă pentru societate, nu s-a eschivat de la lege și organele poliției, nu a părăsit țara și nu a comis careva infracțiuni. Nu întrebuințează alcool sau substanțe narcotice.

Drept urmare, solicită casarea sentinței și dispunerea rejudecării cauzei de prima instanță.

3. În ședința instanței de apel:

Apărătorul a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare, deoarece vinovăția inculpatei în comiterea omorului nu a fost demonstrată.

Totodată, în cauză, a expirat termenul de prescripție pentru tragere la răspundere penală a lui ȘARCHEVICI Victoria, or din momentul săvârșirii infracțiunii au trecut mai mult de 15 ani.

Codul Penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) prevede că persoana nu poate fi atrasă la răspundere penală dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut 15 ani și prescripția nu a fost întreruptă de săvârșirea unor noi infracțiuni.

Prevederea legală nu face trimitere la ascunderea persoanei, eschivarea de la organul de urmărire penală, deci nu poate fi invocat faptul că inculpata s-a eschivat de la organul de urmărire penală și sentința pe numele inculpatei pronunțată de instanțele de judecată din Ucraina, nu produce efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova deoarece nu a fost recunoscută în Republica Moldova, în cu normele procesual-penale.

Procurorul a solicitat admiterea apelului inculpatei și casarea sentinței, din alte motive decât cele invocate, cu reținerea faptei potrivit ordonanței de modificare de învinuire din 14.11.2019.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 octombrie 2020 a fost admis apelul, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care ȘARCHEVICI Victoria a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 89 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) și din motivul intervenirii termenului prescripției tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 46 al.1 pct. 5 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) a fost încetat procesul penal.

Inculpata a fost eliberată de sub arest.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că:

- apelul este depus în termen, deoarece inculpata nu a fost prezentă la pronunțarea sentinței și i-a fost înmănată copia sentinței la 23 noiembrie 2017;

- se impune soluția de casare parțială a sentinței, inclusiv din oficiu, potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, privind constatarea vinovăției inculpatei Șarchevici Victoria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 89 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare), cu constatarea faptei criminale considerate ca fiind dovedite potrivit ordonanței de modificare a învinuirii din 14 noiembrie 2019, totodată cu încetarea procesului penal în privința lui Șarchevici Victoria în baza art. 89 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) din motivul intervenirii termenului prescripției tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 46 al. 1 pct. 5 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare);

- constată că ȘARCHEVICI Victoria în noaptea de 15 spre 16 octombrie 2002, aflându-se în gospodăria proprie din XXXXX, din cauza relațiilor ostile preexistente, intenționat, cu scopul de a-l omorî, i-a aplicat concubinului său BARARI Veaceslav câteva lovituri cu cuțitul în regiunea cutiei toracice și toporul în regiunea cutiei craniene în rezultatul cărora victima a decedat.

Continuându-și acțiunile sale intenționate, ȘARCHEVICI Victoria, dându-și seama că, în rezultatul acțiunilor sale a survenit decesul concubinului BARARI Veaceslav, cu ajutorul acelorași instrumente a dezmembrat cadavrul de ambele picioare la nivelul articulațiilor genunchilor, după care, în scopul ascunderii urmelor infracțiunii l-a îngropat într-o groapă de lângă casă pregătită anterior de victimă pentru instalarea veceului.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.81 din 08.11.2002 moartea lui BARARI Veaceslav a fost violentă și a survenit în urma traumei cranio-cerebrale deschise cu fractură înfundată al regiunii front-temporale și faciale pe dreapta cu lezarea creierului și un hemotom subdural. Trauma cranio-cerebrală a survenit în a unei lovituri cu muchia unui topor sau ciocan, și la persoanele vii se califică ca leziuni corporale grave, periculoase pentru viață. La examinarea cadavrului sau depistat leziuni corporale sub formă de trauma cranio-cerebrală deschisă, cu fractura înfundată a regiunii fronto-temporale și faciale pe dreapta cu lezarea creierului și un hematom subdural, trei răni înțepat-tăiate pe piept, în stânga la nivelul intercostal 4-5, linia medie-claviculară, penetrantă în cavitatea toracicală, cu lezarea septului interventricular fără pătrundere în cavitatea inimii și două răni situate pe partea dreaptă a pieptului de același caracter la nivelul intercostal 4-5 și rebordul costal între liniile axilare anterioare și medio-claviculară penetrantă în

cavitatea toracală tară lezarea organelor interne. Leziunile corporale sub formă de răni înțepat-tăiate, au survenit în urma unor lovituri cu un corp ascuțit, probabil cu lama cuțitului, ascuțit pe o parte, și se califică ca leziuni corporale grave periculoase pentru viață. Cadavrul este dezmembrat la nivelul articulațiilor genunchilor. Având în vedere schimbările de putrefacție pe cadavru, moartea lui BARARI Veaceslav a putut surveni la 16.10.2002, iar lipsa infiltrațiilor sanguine pe boante indică la faptul că, dezmembrarea cadavrului a fost efectuată după deces;

- încadrează acțiunile inculpatei în baza art. 89 Cod Penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare) – *omorul premeditat săvârșit fără circumstanțe agravante arătate în art. 88 Cod Penal;*

- deși inculpata nu a recunoscut vina, vinovăția ei se demonstrează prin declarațiile succesului victimei și a martorilor BESCOROVAINÎI Maria, VOITICOVSCHI Gheorghe, BERCOROVAINÎI Viorel, BOSTAN Mihail, BOBÎRCĂ Viorica cât și prin procesul-verbal de cercetarea la fața locului, raportul de expertiză medico-legală nr. 81 din 08.11.2002, procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui BOSTAN Olga la locul depistării cadavrului, procesele-verbale de ridicare a hainelor, recunoscute în calitate de corpuri delictive, raportul de expertiză nr. 740-741 din 29.11.2002, raportul de expertiză medico-legală nr. 800 din 23.10.2015;

- procesul penal urmează a fi încetat fiind existente circumstanțe ce exclud tragerea la răspundere penală, or a intervenit termenul de prescripție: de la data comiterii faptei au trecut mai mult de 15 ani, chiar și ținând cont de eschivarea de la instanța de judecată, inculpata fiind reținută la 25 septembrie 2015 și ulterior de la 23 noiembrie 2017, și prescripția nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni, hotărârea de condamnare a Victoriei Șarhevici pe teritoriul Ucrainei nefiind recunoscută în ordinea prevăzută de art. 5568-559 Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei, recurs ordinar, a declarat procurorul, invocând eroarea de drept prevăzută la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și solicitând casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei.

În motivarea recursului s-a arătat că a fost făcută o greșită concluzie că prescripția nu a fost întreruptă de săvârșirea unei noi infracțiuni, acuzarea prezentând copia sentinței or. Fastov, regiunea Kiev, Ucraina din 19 mai 2014 potrivit căreia Șarhevici Victoria a fost condamnată la închisoare pe un termen de 7 ani și 3 luni pentru omorul ulteriorului său concubin.

6. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) p. 1¹) Cod de procedură penală, a fost depusă de apărător, care a pledat pentru respingerea recursului ordinar ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Colegiul Penal constată că recursul ordinar a fost depus în termen legal, pronunțarea integrală a deciziei având loc la 13 noiembrie 2020, iar recursul datează cu 05 decembrie 2020 și nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 432 Cod de procedură penală, fiind admisibil.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea sunt în măsură să desființeze hotărârea recurată și întemeiază dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi

desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Recursul ordinar în cauza penală reprezintă o cale de atac ordinară, ca și apelul, preponderent de casare, destinată a repara, în principal, erorile de drept admise de prima instanță și de cea de apel.

Cazului îi este incidentă soluția prevăzută de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală deoarece erorile de drept nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu poate substitui instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.

În sensul celor menționate supra se reține că:

În primul rând, conform principiului contradictorialității, consfințit în art. 24 Cod de procedură penală, *părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor.*

Importanța soluționării unei cauze în fond, rezidă din expunerea asupra vinovăției/nevinovăției persoanei acuzate de comiterea unui delict, în vederea stabilirii adevărului obiectiv, restabilirii ordinii de drept, ocrotirii și asigurării drepturilor nu numai a acuzatului, dar și a victimelor infracțiunii (hotărârea CtEDO *Maslova și Nalbandov versus Federația Rusă*). Mai mult, deși instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (hotărârea *Ruiz Torija versus Spania*), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (hotărârea CtEDO *Moreira Ferreira versus Portugalia*), cu atât mai mult, dacă aceste argumente se referă la „drepturi și libertăți” garantate de Convenție sau Protocoalele sale, jurisdicțiile naționale sunt obligate să le examineze cu o rigoare și grijă sporite (hotărârile CtEDO *Wagner și J.M.W.L. versus Luxemburg* și *Magnin versus Franța*).

În susținerea poziției, în instanța de apel, acuzarea a dat citire la f.d. 256-260, vol. I – sentința or. Fastov, regiunea Kiev, Ucraina din 19 mai 2014 potrivit căreia Șarhevici Victoria a fost condamnată la închisoare pe un termen de 7 ani și 3 luni pentru omorul ulteriorului său concubin – apărarea neobiectând asupra probei (f.d. 116, vol. IV). Ulterior, acuzarea a înaintat cerere de amânare a examinării cauzei indicând la faptul că Procuratura Generală a solicitat autorităților Republicii Moldova inițierea procedurii de recunoașteri a sentinței or. Fastov, regiunea Kiev, Ucraina din 19 mai 2014, însă răspuns asupra acestei chestiuni nu este (f.d. 132 și 133, 133 verso, 133¹, vol. IV)

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel nu s-a expus în nici un mod asupra acestei cerințe a acuzării și fiind sesizată cu o chestiune ce are importanță pentru justa soluționare a cauzei penale și a procesului de stabilire a adevărului nu a pus în discuție cererea acuzării și nu a cercetat părțile referitor la această cerere, prin ce a adus atingere principiilor contradictorialității, or fiecărei părți

la proces trebuie să i se acorde o oportunitate rezonabilă pentru a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-un dezavantaj față de partea adversă (hotărârea CtEDO *Foucher versus Republica Franceză*).

În al doilea rând, se concluzionează că partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii și că instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu.

Cu referire la concluzia enunțată se reține că în partea descriptivă a deciziei făcând trimitere la art. 46 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare), prevederi ce se aplică doar în cazul *liberării de răspundere penală*, iar în dispozitiv indicând la *liberarea de pedeapsa penală*, care nu se aplică în cazul prescripției tragerii la răspunderea penală.

Instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a indicat la desființarea sentinței și prin prisma principiului devolutiv (*art. 409 Cod de procedură penală*) fără a motiva și indica erorile de fapt și de drept ce au stat la baza acestei statuări. Mai mult, dacă în partea descriptivă a hotărârii se face referire la prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, ulterior în partea dispozitivă această referire nu își găsește reflecție.

De asemenea, instanța de apel în partea motivantă indică la faptul că adoptă și pronunță o hotărâre de încetare a procesului penal, or a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspunderea penală (art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală), pe când dispozitivul hotărârii indică că instanța de apel a adoptat o hotărâre de condamnare prin mențiunea „*ȘARCHEVICI Victoria se constată vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 89 Cod penal (redacția anului 1961 cu modificările ulterioare)*”, dispozitivul corespunzând după formă prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală potrivit cărora *sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei în cazul expirării termenului de prescripție*.

La acest capitol se menționează că, din analiza Codului penal, rezultă că *liberarea de răspundere penală* este un institut aparte de cel a *liberării de pedeapsa penală*, cazurile aplicării primul fiind indicate în prevederile art. 53 Cod penal, iar cel de-al doilea în art. 89 Cod penal.

Prin liberarea de la răspunderea penală se prezumă renunțarea din partea statului la condamnarea și aplicarea unei pedepsei. În aceste cazuri, instanța de judecată va adopta o sentința de încetare a procesului penal în baza art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală.

La adoptarea sentinței, instanța de judecată trebuie să verifice dacă persoana care a comis fapta ce conține semnele componentei de infracțiune urmează a fi liberată de răspundere penală în cazurile prevăzute de articolul 53 Cod penal.

În cazul în care instanța de judecată nu stabilește temeiuri de a aplica art. 53 Cod penal, acest fapt înseamnă că persoana trebuie să fie condamnată, instanța urmând să verifice dacă aplicarea pedepsei este rațională.

Astfel, dacă se va constata că există circumstanțele prevăzute de art. 89 Cod penal, instanța poate dispune adoptarea unei sentințe de condamnare cu liberarea totală sau parțială de pedeapsa penală.

Reieșind din cele descrise, Colegiul constată că, chestiunile asupra cărora Curtea de Apel trebuia să se pronunțe, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil, ceea ce echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce impune casarea totală a deciziei adoptate în prezenta cauză penală.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia și să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul PRISACARI Lilia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 octombrie 2020, în cauza penală privind-o pe **ȘARCHEVICI Victoria XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 30 martie 2021.

Președinte

DIACONU Iurie

Judecători

CATAN Liliana

GUZUN Ion

BOICO Victor

TOMA Nadejda